

Crisis Theologica

In Qva Selectiores, Et Acriores hujus, et elapsi sæculi controversiæ,
subsecuturâ in Elencho legendæ discutiuntur

Crisis Theologica - In Qva Selectiores, Et Acriores hujus, et elapsi sæculi
controversiæ, subsecuturâ in Elencho legendæ discutiuntur

Casnedi, Carlo Antonio

Ulyssipone, 1712

§. I. Paritas Confeßarij: & Paritas obedientis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84796](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84796)

ergo ut in Animâ nihil sit contra fidem, & bonos mores, satis est, ut conscientia iudicet tantum, quod sit certò probabilis veritas opinionum, & honestas actionum.

N. 151. Confirmo 2. Censoribus satis est, ut determinatum, & directum ferant iudicium de hoc tantum, quod liber nec fidem, nec bonos mores offendat; de libri autem veritate nullum tenentur saltem exterius in ipsâ censurâ directum ferre iudicium, si materia sit inter Catholicos incerta; numquam enim dicunt librum stare contra veritatem, quoties opinionum veritas est probabilis: ergo Censores ad nullum directum de veritate, aut falsitate objectivâ iudicium in censurâ ferendâ obligantur, nec ad eisdem pertinet definire, num opiniones sint veræ, aut falsæ, dummodo sint certò probabiles: ergo si Censores, seu librorum Iudices ad nullum directum de veritate doctrinâ libro insertæ, iudicium tenentur, ut censeant librum typis dignum, ejusque impressionem laudabilem, & honestam; cur in aliis minoris momenti operationibus tenebitur quilibet ad directum de honestate, aut veritate objectivâ iudicium, quin satis sit reflexum de objectivâ probabilitate ejusdem objectivæ honestatis, & veritatis?

N. 152. Similiter ponderandus mihi est prudentissimus Theologorum modus, quoties investigantur congruentiæ alicujus facti, aut factibilis. Fervet tota *Tertia pars* Divi Tho. similibus congruentiis, ex. gr. cur Verbum potius, quam alia Persona carnem humanam sumpserit, & cur tali tempore, & non alio: cur naturam humanam præ Angelica Deus redemerit: cur Christus D. non plura, nec pauciora Sacramenta instituerit; cur in hac præ illâ materiâ. Fervent ubique hæc dubia; quibus solvendis non nisi congruentiis T. T. & S. S. P. P. utantur, quin illis directè assentiantur; cum congruentiæ ex se debiles sint, & vix alicujus efficaciam; sed reflexæ. Explico. Queritur, cur Christus D. anno trigésimo tertio mortuus; cur Eucharistiam potius sub panis specie, quam sub aliâ materiâ instituerit. Ubi nota me non querere, an Eucharistia sub panis specie instituta sit; hoc enim est de fide: sed hæc fide Catholicâ suppositâ, quæro, cur potius sub specie panis, quam sub aliâ materiâ instituta? Huic autem quæstioni non nisi congruentiis satisficit: quæ cum ex se modici valoris sint, vix merentur assensum directum; atque adeo ad certum reflexum, de potioritate congruentiarum, iudicium appellandum, dicendo: Quia certum est potiores dari congruentias, ut Eucharistia potius sub panis

specie, quam sub aliâ materiâ institueretur: ergo qui res determinat per certum de objectivâ probabilitate, & congruitate, veritatis, aut honestatis iudicium, omisso directo incerto de veritate congruentiarum, & opinionis objectivâ probabilitate, imitatur prudentem T. T. & S. S. Patrum arguendi, & resolvendi modum.

Demum considero quot, & quanta in N. 153. omni scientiâ problematicè defenduntur; in quibus licet utraque pars contradictionis defendatur directè, attamen ideo utraque defenditur, quia utraque supponitur probabilis: & hinc est, quod qui problemata defendunt, apponunt ut plurimum iudicium reflexum, ex. gr. Probabile est terram esse eminentiorem aquâ: Probabile est aquam esse eminentiorem terrâ: Probabile est Cælum esse fluidum: Probabile est non esse fluidum. Ecce in his omnibus, quod defenditur, non est veritas, sed probabilitas veritatis utriusque contradictorii: ergo cum in Moralibus plura quoque sint problematica, in his quoque locum habet hic discurrendi modus; non per veritatem, sed per probabilitatem veritatis: ergo etiam modus operandi consequenter ad illud reflexum de probabilitate veritatis practicæ iudicium, locum habere poterit. Quod verò in Moralibus plura sint problematica, nemo inficiabitur, nisi ille, cui omnia moralia sunt moraliter certa. Quis autem erit, cui hoc credi possit? Sanè, ut toties dixi, primæ notæ Doctores sæpe utramque vocant, sive æquè, sive non æquè probabilem; ergo utraque contradictoria potest ab illis defendi ut probabilis.

S E C T I O V.

Quarta ratio ex paritatibus insolubilibus.

§. I.

Paritas Confessarij: & Paritas obedientis.

S U M M A R I U M.

Confessarius ex solâ probabilitate opinionis penitentis sæpe dirigitur ad honestam absolutionem, n. 154. 155. 156.

Hæc paritas probat licitum operari sub solo iudicio de minori probabilitate, suspensæ omni de veritate, n. 157.

Immo cum directo de falsitate opinionis penitentis, n. 158.

Urgeo paritatem, n. 159. 160. 161.

Paritas obedientis idem evincit, n. 162.

Et quidem satis esse solum reflexum de minori probabilitate, cū unitum cum iudicio directo de falsitate opinionis superioris, n. 163.

Omni

Omni seculo floruit iste respondendi modus, non jejuno, quia ex. gr. S. Thomas hoc dicit licitum, & tunc prescindo a veritate, n. 164. 165. Fagnanus negat licitum Confessario sequi opinionem penitentis. Impugno, n. 166.

N.
154.

Prima paritas est Confessarii absolventis penitentem, opinioni oppositæ adhaerentem. Ecce in hoc casu Confessarius, vel retinet propriam opinionem, dum absolvit juxta alienam, seu penitentis, & sic non habet judicium directum de veritate opinionis penitentis; immò implicat, ut habeat, nam simul haberet duo judicia contradictoria directa, unum proprium, aliud simile alieno; & tamen Confessarius adhuc absolvit; ergo dirigitur ad absolutionem, non à judicio directo proprio, ut certum est; nam hoc potius opponitur licentiæ absolventi: non à judicio directo simili illi, quod habet penitens, nam eo caret; ergo à solo modalis reflexo de licentiâ absolventi, quoties sibi probabilis est opinio penitentis: vel Confessarius dum absolvit, omittit propriam opinionem, & non assumit opinionem similem opinioni penitentis; tunc autem cum careat omni judicio directo tum proprio, tum simili alieno, regulatur ad licitam absolutionem à solo reflexo de licitâ absolutione, quoties sibi probabilis est opinio penitentis: ex. gr. Probabile mihi est, quod penitens non teneatur restituere; ergo licet eum absolvo: vel Confessarius dum absolvit, deserit propriam opinionem, & assumit aliam conformem judicio penitentis; tunc autem rogo Probabilioristas, quomodo hoc fieri possit, cum opinio penitentis sit Confessario minus probabilis; per eos autem nemo potest assentiri minus probabilis.

N.
155.

Brevius: Confessarius dat absolutionem penitenti sequenti oppositam suæ; sed ad eam absolutionem dandam, nec dirigitur à judicio directo proprio, nam hoc potius dirigit ad non dandam; nec à judicio directo simili ei, quod habet penitens, nam illud non habet, nec habere potest, quia implicat, juxta hos Adversarios, ut Confessarius assentiatur opinioni directè minus probabilis; ergo à solo reflexo de certâ probabilitate opinionis penitentis dirigitur ad dandam absolutionem.

N.

156.
Palanc.
P. Thyrs.
P. Mun.

Hæc paritas est prorsus concludens contra Probabilioristas, contra quos modò certamus; nempe contra P. D. Thyrsam, Palanc. & P. Munies. hi enim omnes docent, quod Confessarius absolvere possit penitentem sequentem opinionem oppositam suæ, si ea sit ipsi Confessario certo pro-

babilis. In hoc enim casu Confessor licet absolvit, & tamen à nullo judicio directo de veritate opinionis penitentis, ex. gr. de non obligatione restituendi, regulatur ad honestam absolutionem. Etenim Confessor, nec à proprio judicio regulatur; hoc enim potius dicit, quod restituendum sit; nec regulatur à judicio simili judicio penitentis, nam illud formare non potest, cum, juxta DD. citatos, nemo possit directè assentiri objecto minus probabilis, sed quod non sit restituendum, est Confessario minus probabilis; ergo tale judicium Confessarius formare non potest: ergo Confessarius ab hoc solo judicio reflexo, *Certum mihi est, quod opinio penitentis de non restitutione sit mihi probabilis*, dirigitur ad absolutionem.

Similiter hæc eadem paritas evidenter N. convincit, non tantum nullam judicium directi necessitatem, quin, quod licitum sit operari sub solo judicio reflexo certo de minori probabilitate; immò sub solo reflexo de minori probabilitate; nam in casu allato Confessarius ad licet absolvendum regulatur, non à judicio reflexo de minori probabilitate opinionis tuentis non esse restituendum, sed à reflexo de minori probabilitate opinionis tuentis non esse restituendum: etenim opinio negans obligationem restitutionis est ipsi Confessario minus probabilis.

Demum hæc paritas probat, non tantum N. esse licitum operari sub solo judicio reflexo de minori probabilitate objectivâ opinionis, immò prorsus omni directo de veritate, quod unice *disp. 21.* statuimus: quin probat, quod unice nobis probandum in præsentia est, esse licitum operari sub judicio reflexo de minori probabilitate veritatis opinionis, conjuncto cum judicio directo de falsitate ejusdem opinionis. Etenim Confessarius absolvere potest penitentem, retento proprio judicio directo de obligatione restitutionis: sed judicium proprium de veritate opinionis tuentis obligationem restitutionis est æquivalenter idem ac judicium de falsitate opinionis negantis obligationem restitutionis: ergo Confessarius absolvere potest penitentem, retento proprio judicio directo de falsitate opinionis negantis obligationem restitutionis. Maior patet, quia Confessarius sepe dimittere non potest propriam opinionem; propria autem opinio est, penitens tenetur restituere; vel si potest, non debet, quæro enim, à quâ lege obligetur ad propriam opinionem dimitrendam? ergo potest absolvere penitentem, retentâ propriâ opinione. Minor etiam constat; nam qui iudicat veram unam partem contradictionis, eo ipso

ipso oppositam judicat falsam: sed Confessorius judicat veram partem affirmantem restituendi obligationem; ergo eo ipso partem negantem judicat falsam: ergo Confessorius absolvit poenitentem sub judicio modali certo de probabilitate veritatis opinionis negantis obligationem restituendi, conjuncto cum judicio proprio de falsitate ejusdem opinionis negantis obligationem restituendi.

N. 159. Plura de hoc ipso dedi *disp. 12.* omnino legenda. Vnum addo, quod si Confessor est recte dispositus ad dandam absolutionem, etsi opinionem poenitentis judicet improbabilem, aut saltem non esse probabilem; omne enim minus probabile, juxta Adversarios, non est probabile illi, cui opposita est probabilior; cur poenitens non erit recte dispositus ad recipiendam absolutionem cum solo judicio certo de probabilitate propriæ opinionis?

N. 160. Hoc idem urgi ad hominem *l. c. n. 222.* & 223. Sanè mirabile est, quod Confessor cum judicio de improbabilitate, aut de non probabilitate opinionis poenitentis possit eum absolvere, non autem cum solo judicio de probabilitate opinionis poenitentis. Immo *ibid. n. 228.* & 247. quasi, sub quo judicio Confessor absolvat: non sub judicio de veritate opinionis poenitentis, quia eam judicat falsam, aut saltem sibi non probabilem: non sub judicio de probabilitate opinionis poenitentis; tum quia judicium de probabilitate, juxta Adversarios, non est satis; tum quia judicium illud de probabilitate, cum sit judicium de minori probabilitate, est juxta principium Adversariorum dicentium, minus probabile idem esse, ac non probabile ei, cui oppositum est probabilius; judicium, inquam, illud de probabilitate opinionis poenitentis erit judicium de non probabilitate ejusdem opinionis poenitentis. *Lege l. cc. necnon quæ dedi disp. 11. n. 11.* & *disp. 12. a n. 274. ad 280.*

N. 161. Hoc unum præterire nolo pro infra dicendis, ubi iterum examinabimus an cum judicio de probabilitate unito judicio directo de falsitate opinionis, quam sequor, liceat operari. Sanè longè plus est judicare opinionem aliquam non esse probabilem, quam esse falsam. Si autem, juxta Contrarios, Confessor licet absolvit sub judicio de minori probabilitate veritatis opinionis poenitentis, (quod per eosdem idem est, ac judicium de non probabilitate veritatis opinionis poenitentis) multo magis licebit, juxta nos, absolvere sub judicio de certâ probabilitate veritatis opinionis poenitentis, unito

ipsi judicio directo de ejus falsitate.

Secunda paritas est obedientis, qui parit N. Superiori præcipienti oppositum ejus, quod 162. obediens opinatur. Ecce in hoc casu, vel Subditus, dum obedit, retinet propriam opinionem, & sic non habet judicium directum de veritate opinionis Superioris; imò implicat ut habeat; nam simul haberet duo judicia directa ad invicem contradicentia: vel non retinet propriam opinionem, sed assumit opinionem similem opinioni Superioris, hoc autem implicat; cum enim opinio Superioris sit Subdito minus probabilis, non potest eam assumere: vel Subditus omittit tum propriam opinionem, tum opinionem similem ei, quam habet Superior; tunc autem Subditus à solo judicio certo reflexo de minori probabilitate opinionis Superioris dirigitur ad obediendum: ergo Subditus tunc sub solo judicio reflexo honestè operatur: ergo, ut quis honestè operetur, nullum necessarium est judicium directum de veritate opinionis, aut honestate actionis.

Hæc etiam paritas tria demonstrat in paritate antecedenti jam notata. Primum, N. 163. quod, ut quis honestè operetur, nullum necessarium sit judicium directum de veritate opinionis, & honestate actionis; sed satis sit reflexum de probabilitate veritatis opinionis, & honestatis actionis. Patet; quia obediens à nullo judicio directo dirigitur: non à proprio; hoc enim potius impedit obedientiam: non à simili alieno; nam cum simile alieno sit Subdito minus probabile, non potest illud assumere. Secundum, quod, ut quis honestè operetur, satis sit reflexum de minori probabilitate objectivâ judicium. Patet; quia cum Subditus à nullo judicio directo dirigatur ad obediendum, sed à solo reflexo de probabilitate objectivâ opinionis Superioris, hæc autem opinio Superioris sit eidem Subdito minus probabilis objectivè, consequenter Subditus à solo judicio reflexo, & quidem de minori objectivâ probabilitate opinionis Superioris dirigitur ad obediendum. Tertium, quod ad honestè operandum ita satis sit reflexum de minori objectivâ probabilitate judicium, ut etsi uniatur judicio directo de falsitate ejusdem opinionis minus probabilis, adhuc satis sit. Patet; tum quia nulla datur lex vetans Subdito retinere judicium proprium directum de propriæ opinionis veritate, adeoque de falsitate opinionis Superioris, ad hoc ut obediat: tum quia hoc ipsum suadet perpetua cujusque obedientis experientia, qui sæpe suspendere nequit judi-

judicium proprium sibi probabilius, aut moraliter certum: tum quia, si Subditus propriam opinionem dimittere tenetur, maxime quia opinio Superioris sit eidem subdito magis probabilis; sed hoc est certò falsum: ergo Subditus obedit Superiori, etsi Superioris opinionem judicet falsam: ergo non tantum licet operari sub solo iudicio reflexo de minori probabilitate objectivâ, dimisso omni directo proprio, aut alieno; quin licet, retento iudicio directo proprio de falsitate opinionis judicatæ minus probabilis, unito iudicio reflexo de objectivâ minori probabilitate ejusdem opinionis, licet, inquam, honeste operari.

N. 164. Confirmo: quia omni sæculo floruit tum obedientia, tum iste respondendi modus. Querenti enim ex. gr. cur non jejunas, ecce non jejunans respondere potest, vel directe, *Quia non teneor*; vel reflexè, *Quia Superior dicit, me non teneri*: in quo casu mixtus authoritati Superioris non jejunans dirigitur ad non jejuniū.

N. 165. Idem accidit legenti classicum Authorem: ex. gr. Lego in S. Thomâ me non teneri fateri circumstantias purè aggravantes: si roger, cur non confitear; dicere possum, vel quia iudico non esse confitendas, & tunc fero iudicium directum: vel quia S. Thom. dicit non esse confitendas; an autem hoc verum sit, præscindo; quo casu à solo iudicio certo de authoritate S. Thomæ, suspensio omni directo de veritate opinionis S. Thomæ, dirigo ad honestam omissionem, & silentium: ergo modus operandi ex solo iudicio evidenti de practica, sive intrinsecâ, sive extrinsecâ probabilitate veritatis opinionis omni sæculo floruit.

N. 166. Scio, quod Fagnanus relatus, & rejectus à Bordonò in eversione Fundamentorum n. 103. neget, quod Confessarius opinionem poenitentis sequi possit. Sed contra 1. quia alij saltem Probabilioristæ ut P. D. Thyrsus, Palanco, P. Muniel. & alii hoc passim affirmant; ergo ab his saltem solvendum. Contra 2. quia hoc absque ullo fundamento contra ferè omnium T. T. mentem negatur: ergo nostra paritas est adeo ex authoritate extrinsecâ, certò probabilis, imò moraliter certa, ut Fagnani responsio sit extrinsecè improbabilis. Contra 3. quia quæro à Fagn. quid faciendū erit Scotistæ, si Thomistæ confiteatur? Sanè si Confessor, & poenitens in eadem opinione esse debent, nec Thomista Scotista, nec Scotista Thomista confiteri poterit: velle enim, ut poenitens sequatur Confessarii opinionem, est velle, quod sæpe est impossibile, cum opinio Confessarii docto poenitenti

si sapius sit minus probabilis. Ecce ad quas angustias reducitur quicumque negat nostram doctrinam; nostra enim argumenta adeo invicta sunt, ut aliter declinari nequeant, nisi negatis communissimis T. T. sententiis, & nisi sternatur via ad practicam Sacramentorum impossibilitatem. Vide quæ dixi, & respondi ad solutiones petitis ex Confessario disp. 12. sect. 4.

§. II.

Paritas Theologorum Presidentum, nec non eorum eximie prudentum, & sapientum.

SUMMARIUM.

Presidentes alienis opinionibus ex solo iudicio reflexo de eorum probabilitate dicuntur ad laudabilem earum defensionem, n. 167.

Defensio objectivæ probabilitatis alienæ quædam premiatur, n. 168. 169.

Hæc praxis probat satis esse iudicium de minori objectivâ probabilitate, n. 170.

Et quidem unitum iudicio directo de falsitate ejus opinionis minus probabilis, n. 171.

Discrimen prudentium a non ita prudentibus esse solet in suspensione iudicii directi, n. 172.

Discrimen intellectus Angelici, & humani in statu nature integra, aut patriæ ab intellectu humano in statu viæ est, quod in eo statu illi non possunt ferre iudicium directum de incertâ; hi possunt, at non tenentur, n. 173. 174. 175.

Character contradistinguens in viâ prudenti à minus prudentibus, qui? n. 176.

Mirabilis Dei Providentia, quod fecerit possibilem alteri statui perfectionem, quæ alijs est identificata, aut necessaria, n. 177. 178.

179.

Inductio, ibid.

Eo ipso quod Deus nos incitat, ut semper dicamus verum, sequitur satis esse evidens de probabilitate iudicium, n. 180.

Tertia paritas est familiaris famosis N. in Universitatibus praxis, ubi cernere quotidie est, & audire insigniores Theologos oppositis propriæ doctrinæ, Cathedris, & conclusionibus præsidentes. Sæpe enim accidit, ut qui Cathedra Durandi, aut Ochami, aut Scoti, aut D. Thomæ præsidet, intra se judicent falsam, aut minus probabilem eam ipsam opinionem Doctoris, cui præfident. Ecce in hoc casu, quo Præfidentis in oppositam abijt opinionem, vel retinet iudicium de veritate propriæ opinionis; & sic caret tunc iudicio de veritate opinionis, quam defendit; immò repugnat, ut dum retinet